

14 | NÁZORY A KOMENTÁŘE

Tvář dne

Foto: Reuters

„Opouštíme Evropskou unii, ale neopouštíme Evropu. Proto hledáme nové a rovné partnerství mezi nezávislou globální Británií a přáteli a spojenci v EU,

řekla britská premiérka Theresa Mayová str. 10

Komentář

Tomáš Stíngl

Být, či nebyt autostánem?

„Musíme začít diverzifikovat!“ pravil kdysi s ustanou tváří nestor české ekonomické žurnalistiky Jiří Velebný. Byl konec devadesátých let, já se u zkušeného autora zračoval jakožto novinařského ucha a předpokládal jsem, že hovoří o hubení krysu nebo něčem podobném. Proto pan Velebný trpělivě vysvětlil: České hospodářství začíná být jednostranně závislé na výrobě automobilů. Je to riskantní. My Češi musíme více rozvíjet i jiné obory.

Z diverzifikace se stala prázdná mantra. Po dvaceti letech je zranitelnost naší ekonomiky vůči poklesu poptávky po autech stále velká.

Uplynulo skoro dvacet let a nezměnilo se vlastně vůbec nic. Platí pořád na chlap totiž. Jen diverzifikace už není tak záhadným cizím slovem, zato ale omlétou a prázdnou mantrou. Má jí v programu v podstatě každá nová vláda. Volají po ní podnikatelé společnosti Evropské unie. Píšeme o ní v novinách. A výsledkem? Z Česka se stává větší a větší autostán. K mladoboleslavské královně českého průmyslu přibýly ještě velkovýrobní v Nošovicích a v Kolíně. A kolem nich stovky firem a firemček,

kteří dodávají pneumatiky a součástky automobilkám domácím i zahraničním. Včera zveřejněný účet za uplynulý rok přinesl zase nový historický rekord. V Česku se loni vyrobilo přes 1,3 milionu osobních vozů. V přepočtu na počet obyvatel jsme v produkci aut světovou dvojkou hned po Slovensku. To je síce pěkné, ovšem zranitelnost našeho hospodářství při poklesu poptávky po autech je enormní. Ale pozor, v posledních letech je v Česku slyšet i druhá mantra. Že potřebujeme i diverzifikaci teritoriální.

to vůbec skutečné až takový problém, jak se říká? Vždyť auta jdou na odbytu, Evropa se celkem drží, tak co? Jenže nic netrvá věčně. Navíc je zjevné, že kdyby se chtělo, tak to jde. Vezměme třeba výrobu zdravotnického vybavení. V tomhle oboru nebylo Česko ještě na přelomu tisíciletí nijak zvlášť zajímavým hráčem. Dnes jsou tuzecké firmy světovou špičkou oboru. Reč je o výrobě zdravotnických lůžek, medicínských elektroniky i dalšího vybavení nemocnic. A nejde o jednu slavnou firmu, v poslední době tu vyrotila celá řada exportních šampionů. Nakupují od nich nemocnice a lékaři od Arábie až po Jižní Ameriku. To je výtečné. Zdravotní péči budou potřebovat lidé vždycky a v každé zemi, medicínské vybavení se navíc prodává s vysokou přidanou hodnotou.

Takových nových, parádních disciplín se zásahem i na exotické trhy bychom potřebovali víc. Otázkou je, jestli lze podobně živelný úspěch nějakého dalšího oboru vůbec uměle stimuloval. Stát i podnikatelské svazy dělají pro moderní průmyslovou odvětví i pro vývoz do exotičtějších končin docela dost. Nakonec ale stejně o osudu české ekonomiky rozhodují konkrétní české firmy, jejich chytrý nápad a dravost v soutěži.

Glosa

Tvář Thesy Mayové

Pravej britské premiérky byl hezky stylizovanou a státnickou ouverturou k něčemu, co hezky rozhodně nebude, zatímco ve státnictví jednotlivých akterů lze alespoň doufat. Vydávání o „turdém brexitu“ budou extrémně těžká. Mayová se rozhodla hodně riskovat a zpřetřhat s unií všechna pouta, která zpřetřhat půjdou. Za chvíli už to bude jedno, ale i kvůli podobě budoucích jednání je dobré si teď položit otázku, co britskou premiérku k rozhodnutí hrát vabank vedlo.

Byla to nepochybně snaha zachovat si tvář před Brity. Nicméně pokud by evropští politici zareagovali na referendum o brexitu rozumněji, možná mohl Mayové zůstat pro zachování tváře větší prostor. Připomeňme slova Donalda Tuska o tom, že brexit musí být „tvdý, nebo žádný“, případně Roberta Fica, který trval na tom, že brexit musí být „ano, bolet“. Tyto a podobné výroky už zpět vzít nelze, ale krotit vášně a uraženou ješitnost na obou stranách během jednání, to se zvládnout dá, jen chtít. Bylo by to žádoucí. Martin Caban

Doufejme, že ta posedlost zákaznicků kvalitou a nízkými cenami je jenom takový módní výstřelek.

KULTURA

I druhý studentský projekt muzea filmu stojí za prohlídku

Studenti Univerzity Karlovy dali dohromady už druhou expozici Na film!, která nábíží a interaktivně osvětluje nejen malou část filmové teorie, ale především jejich vysněný projekt národního filmového muzea.

Iva Přivělová

Jak by mohlo vypadat české národní filmové muzeum, kdyby na něj někdo dal peníze a prostory, nabízí v Paláci Chicago na pražské Národní třídě k posouzení další, v pořadí druhá expozice Na film!. Pozoruhodný projekt posluchačů filmových studií na Univerzitě Karlově Terezie Křížkovské. Celá výstava vzdělává hlavně

Adely Mrázové a Jakuba Jiříště. Na film! vsadil na propojení teorie s praxí. Ke každé informační tabuli patří názorná ukázka jejího obsahu, návštěvníci si na výstavě mohou vyzkoušet Newtonův disk, laternu magiku, paobrazy i virtuální realitu. Nebo jednoduchou animaci, díky níž každý pochopí, proč výroba animovaného filmu trvá tak dlouho.

Animovanému filmu patří nejméně třetina expozice. V ní sám Walt Disney v krátkém videu vysvětlil multiplán, který si pak zájemci mohou opět i „osahat“. Expozice se dotkne také principu rotoskopie či stručně vysvětlí výjimečnost studia Bratři v triku. Vedle kina s pásmem českých animáků jsou pomoci popisků a lentikulařního tisku vysvětleny základní principy animace.

Podtitulem V pohybu k vidění není, zato se promítají jiné rané jízdy, doprovázené poněkud nevyrazným hlasem hologramu Alexandra Hemaly. K dispozici jsou i ukázky, jak se s vlaky naučili umělecky pracovat první autoři zvukových snímků. Jízdy se týká i působivá virtuální realita předvedená na filmech z roku 1904.

Z první výstavy, jež probíhala v muzeu Montanelli předloni, se vrátil oblíbený vláček, s nímž si mohou návštěvníci hrát, a s ním také téma české meziválečné avantgardy. To nyní doprovází alespoň jiné pásmo nekonvenčních starých krátkých filmů, v němž stojí za pozornost časosběrný kousek o pohybu rostlin.

První výstava byla atraktivnější i pestřejší v kombinaci životopisů tří českých exilových tvůrců z teorii o počátcích zvuku, nicméně i druhá expozice

KOUZELNÉ OBRÁZKY. Mezi oblíbené názorné pomůcky patří laterna magika.

Výstava Na film! 2: V pohybu (Palác Chicago, Národní 32, Praha 1) Dostupnost: úterý-neděle, 13.00-19.00, do 30. dubna Kurátorky: Terezie Křížkovská, Adela Mrázová, Jakub Jiříště. Premiéra: 20. února Hodnocení: 80%

v tom, jak film vzniká a vznikal. Pro část o prehistorii filmu kurátoři postavili funkční model zootropu či praxinoskopu. Počátky kinematografie prostupuje téma vlaku, jehož se týkal první oficiální film bratří Lumièreů. Ten na výstavě

Na film! poutá svou nápaditou snahou hravě vzdělávat veřejnost. Jako ukázka možného, stálého muzea filmu je síce stručnější, než by si návštěvník přál, zato přesvědčivá.

Autorka je spolupracovnicí redakce

Minirecenze

KNIHY

William Ritter: Jackaby

(rydalo nakladatelství Host) Případy podivného detektiva Jackabyho začaly být díky Hostu dostupné i v češtině, v překladu Vratislava Kadlece. Za měsíc má vyjít druhý díl. Případ ukradeného zubu, k dispozici je už i úvodní Jackaby, v němž se řeší Případ neslyšného křiku. Konkrétně ho řeší titulní hrdina, mladík roztomile asociální po vzoru Doktora Who, který v Nové Anglii roku 1892 víc než kdokoliv jiný vynímá různé nelidské bytosti včetně skřítků, duchů a netvorů. V odhalování sériového vraha sájejícího krev mu pomáhá mírně vyjukaná, ale odvážná Abigail, která se vzeprěla nudnému životu své matky, která se vydala za dobrodružstvím. Pachtatele čtenáři detektivek asi odhalí dřív než sympatické duo, kniha stále patří do kategorie románů pro mládež. Což znamená, že by si slyšné napsanou, leč nadšenou, zábavnou a poměrně i napínavou protivinu Americana Williama Rittera nemohl užít také ostatní.

FILMY

Rozpolcený

(Režie: M. Night Shyamalan)

Shyamalan se nekoná. Tvůrce, který dosud nedokázal napodobit úspěch svého slavného debutu Šestý smysl, přišel s další přeřazenou strašidelnou historickou, tentokrát o muži s dissociativní poruchou identity. V něm vedle sebe žije 23 různých osob. Dvě z nich jsou zlé a unesly tři mladé dívky, z nichž se o sebe dokáže postarat jen ta, kterou doma zneužívají. A možná se ještě objeví netvor, který bude chtít všechny sežrat. Herecké cvičení pro Jamese McAvoye postrádaná napětí, důvěryhodnost i překvapení. Velká pointa, jímž se autor Vyošeného a Vesnice poslal, se v tomto směšném a předvídatelném horruku nekoná. Místo ní Shyamalan nabízí nenápadnou cynickou tečku osudu hlavní hrdinky a podivný návrat k jednomu ze svých lepších filmů.

Iva Přivělová